

STEDENBOUWKUNDIG PLAN NIEUW-BEIJERLAND ZUID

op initiatief van:

Roosdom Tijhuis BV
Postbus 237
7460AE Rijssen

Marco Wijntje

Damgaarde BV
Christinastraat 4
3264 XD Nieuw-Beijerland

Marco van Wetten

bestemd voor:

Gemeente Hoeksche Waard
Voorstraat 31
3265 BT Piershil

Dhr. P. J. van Leenen
Mw. M. Maes

Wethouder (o.a. Ruimtelijke Ordening)
Projectleider

opgesteld door:

Ars Virens | bureau voor buitenruimte
Laurens Jansz. Costerstraat 2
3261 LH Oud-Beijerland

Marco van Wetten

RoosRos Architecten
Laurens Jansz. Costerstraat 2
3261 LH Oud-Beijerland

Nathalie Rabouille

Inleiding	pag 4	HOOFDSTUK 4		5 - Verkeer en ontsluiting	pag 29
Anterieure overeenkomst	pag 4			Damgaarde	pag 29
Ontwerpproces	pag 4	Ruimtelijk concept	pag 12	Akkerdreven	pag 29
Leeswijzer	pag 4			Langzaamverkeersroute	pag 29
HOOFDSTUK 1		HOOFDSTUK 5		Verkeerstoename	pag 29
				Voorrangskruising	pag 29
Vigerend beleid	pag 5	Masterplan en thematische uitwerking	pag 17	6 - Parkeren	pag 31
Ruimtelijke kwaliteit	pag 5	Damgaarde	pag 17	Uitstraling	pag 31
Belangrijke richtpunten en ambities	pag 5	Akkerdreven	pag 17	Damgaarde	pag 31
Kwaliteitskaart	pag 6	1 - Uitgeefbare kavels	pag 19	Akkerdreven	pag 31
Gebiedsprofiel	pag 6	Damgaarde	pag 19		
Ambities gebiedsprofiel	pag 6	Akkerdreven	pag 19	7 - Recreatie en spelen	pag 33
		Oppervlakte kavels	pag 19	Damgaarde	pag 33
				Akkerdreven	pag 33
HOOFDSTUK 2		2 -Openbare ruimte	pag 21	Samenhang omgeving	pag 33
		Damgaarde	pag 21		
		Beheer en onderhoud	pag 21	8 - Verlichting en veiligheid	pag 35
Analyse dorpsstructuur	pag 7	Akkerdreven	pag 21	Damgaarde	pag 35
Authentieke structuur	pag 7			Akkerdreven	pag 35
Eerste dorpsuitbreidingen	pag 7	3 -Beeldkwaliteit openbare ruimte	pag 23	Veiligheid	pag 35
1980-2010	pag 8	Damgaarde	pag 23		
Na 2010	pag 8	Akkerdreven	pag 25	9 - Kabels en leidingen	pag 37
HOOFDSTUK 3		4 -Watergangen	pag 27	10 - Fruitbomenplan	pag 39
		Damgaarde	pag 27	Geschiedenis	pag 39
Analyse landschapsstructuur	pag 9	Akkerdreven	pag 27	Bomenplan	pag 39
landschapsstructuurkaart	pag 9	Onderhoud	pag 27		
uitwerking landschapsstructuurkaart	pag 10	Watercompensatie	pag 27		
Analyse overgangskwaliteiten	pag 11	Doodlopende watergang	pag 27		

In overeenstemming met de structuurvisie 2009 is ten zuiden van Nieuw-Beijerland een dorpsuitbreiding gaande, bestaande in verschillende deelprojecten. Deelproject Wonen aan de Kreek is grotendeels gerealiseerd. De laatste woningen zijn momenteel in verkoop, terwijl de bouw voorbereid wordt. Het bestemmingsplan Nieuw-Beijerland Zuid II betreft de volgende stap in de uitbreiding van Nieuw-Beijerland. Het voorliggende document betreft het integrale stedenbouwkundige plan van Nieuw-Beijerland Zuid II.

Anterieure overeenkomst

Het regionaal woningbouwprogramma krijgt met het stedenbouwkundige plan haar invulling. De ontwikkelende partijen hebben zich verbonden om het initiatief tot uitvoering te brengen. Hiertoe is de anterieure overeenkomst tussen Roosdom Tjhuis BV, Damgaarde BV en Gemeente Korendijk ondertekend op 26 juni 2018.

Ontwerpproces

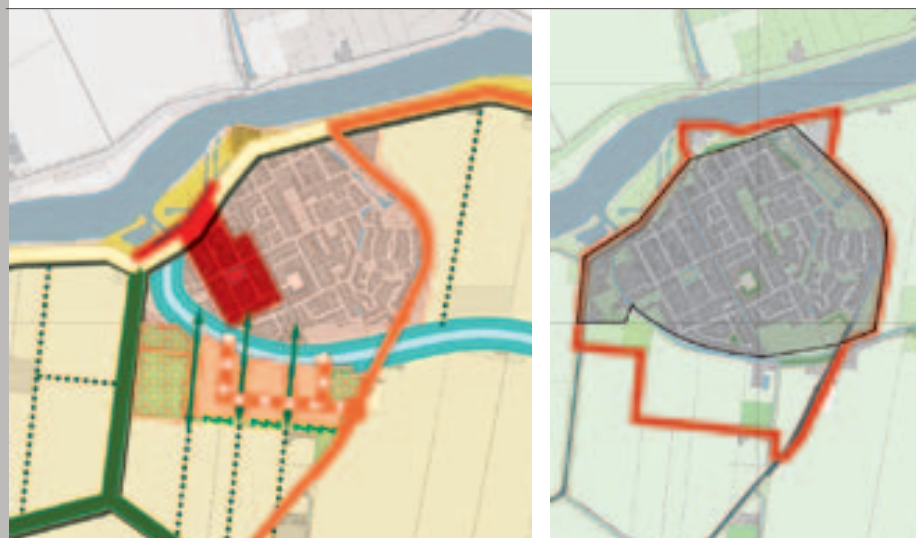
Het stedenbouwkundig ontwerp is in een dynamisch proces tot stand gekomen.. Als achtergronddocumenten fungeren de rapporten Schetsontwerp Akkerdrevén (d.d. 28.08.2017) en Schetsontwerp Damgaarde (d.d. 18.09.2017) Ambtelijke reacties van gemeente Korendijk (Verkenning Ruimtelijke Plannen d.d. 05.10.2017 en Provincie Zuid-Holland (DOS-2018-0007985 d.d. 03.12.2018) zijn vervolgens verwerkt.

Het voorliggend rapport behelst het integrale ontwerp dat overkoepelend wordt toegelicht en vervolgens thematisch uitgewerkt. Ten behoeve van de procedure van bestemmingswijziging wordt de status van het rapport 'bevroren', hoewel het ontwerp nog verdere uitwerking behoeft alvorens te kunnen worden aangelegd.

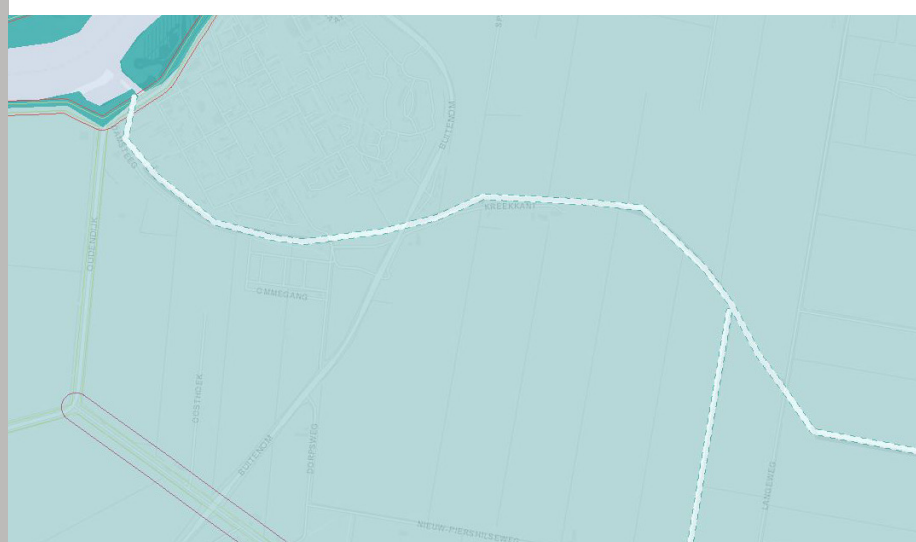
Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk zijn uitgangspunten en aanknopingspunten uit het vigerende provinciaal beleid geanalyseerd. Hoofdstuk twee betreft een analyse van de historische en huidige dorpsstructuur, waarbij onder meer de ontwikkeling in ruimte en tijd in perspectief wordt gezet. In hoofdstuk drie wordt de relatie tussen dorp en polder geanalyseerd. Aan de hand van de historische en huidige structuur en verschijningsvorm wordt in hoofdstuk vier een samenhangende en integrale visie op de dorpsontwikkeling gegeven. Hoofdstuk vijf is het meest omvangrijke hoofdstuk, waarin thematisch het plan wordt uitgewerkt. De toegelichte planonderdelen zijn verwerkt in een themakaart en/of uitgewerkt in referenties, details en profielen. Damgaarde en Akkerdrevén worden separaat omschreven om het overzicht te bewaren. Ook het ontwerp voor Landschapszone Zuidrand is in het rapport opgenomen. De Dorpsgaard wordt uitsluitend in het ruimtelijk concept behandeld. Inrichtingsplan en bestemmingsplan zijn afzonderlijke documenten.

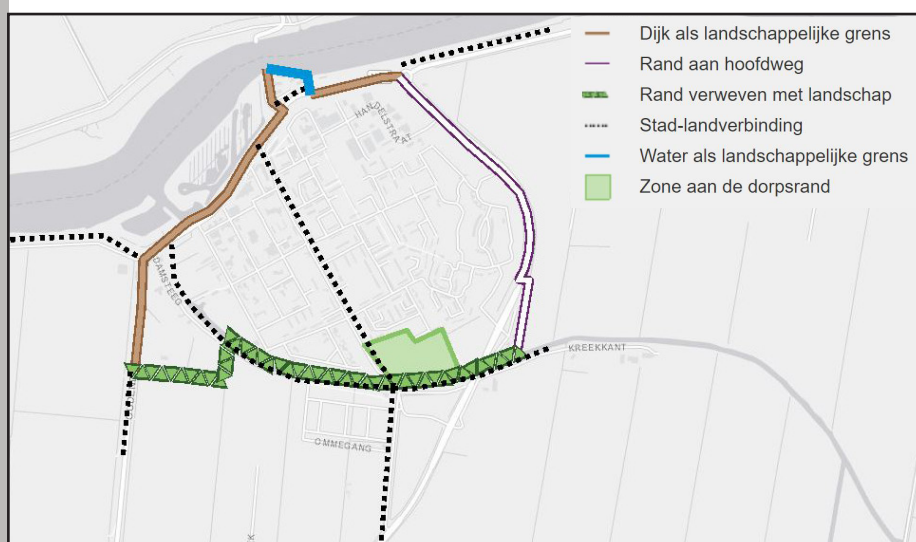

Structuurvisie 2009: ontwikkelingsbeeld en contouren

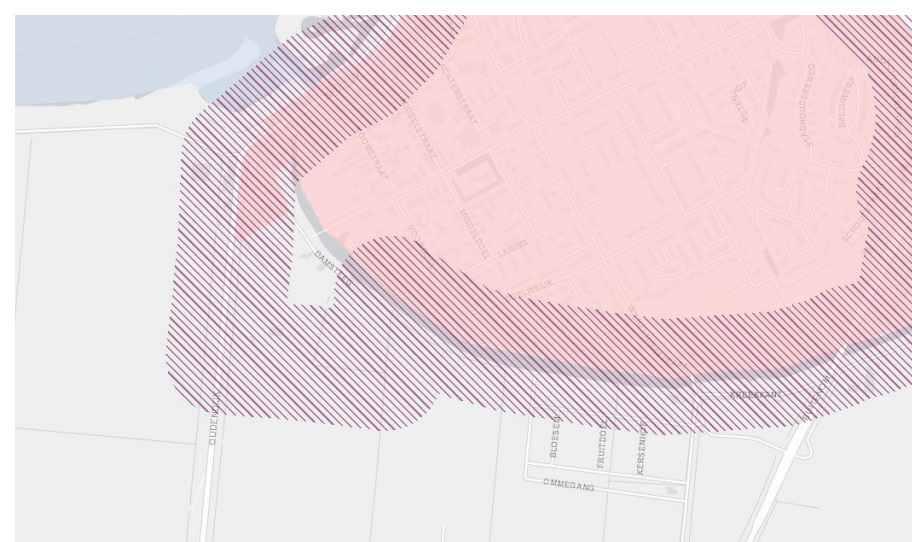
Kwaliteitskaart: laag van de cultuur en natuurlandschappen

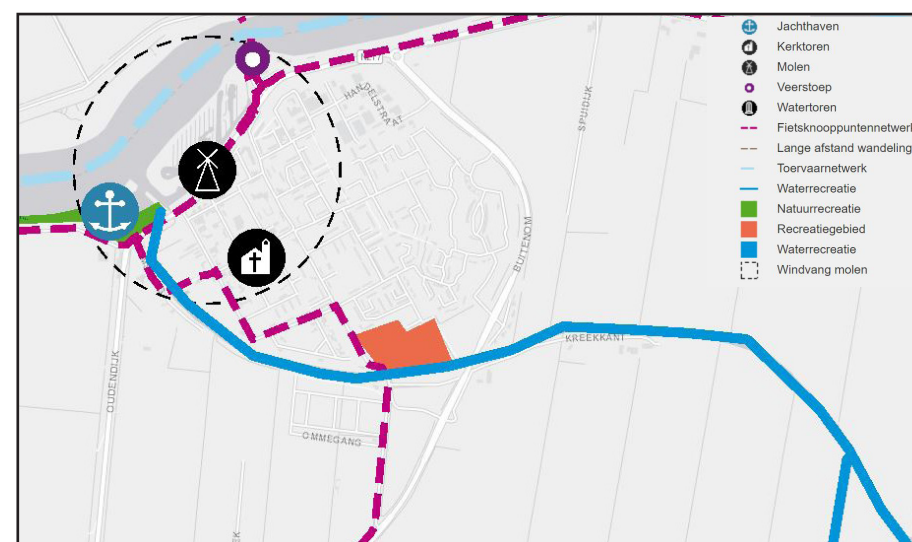
Gebiedsprofiel: kwaliteit van de dorpsrand

Transformatie is uitsluitend toegestaan mits de ruimtelijke kwaliteit van de nieuwe ontwikkeling is gewaarborgd door een integraal ontwerp, waarin behalve aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied ook aandacht is besteed aan de overgang naar de omgeving en de fasering in ruimte en tijd, alsmede rekening is gehouden met de relevante richtpunten van de kwaliteitskaart, en het zo nodig treffen van aanvullende ruimtelijke maatregelen zoals het wegnemen van verharding, en toevoegen of herstellen van kenmerkende landschapselementen.

Verordening Ruimte, artikel 2.2.1, lid 1c betreffende transformatie.

Kwaliteitskaart: laag van de stedelijke occupatie

Gebiedsprofiel: vrijetijdslandschap

In dit hoofdstuk wordt veel geciteerd uit provinciaal beleid. Citaten zijn gecursiveerd. Voor het plan belangrijke frasen zijn vetgedrukt.

De uitbreiding van Nieuw-Beijerland zuid is verwerkt op de kaart Woningbouwlocaties (3-ha-kaart, in totaal 17 ha (10+7) voor Nieuw-Beijerland-Zuid. De uitbreiding is in lijn met de Structuurvisie 2009.

Ruimtelijke kwaliteit

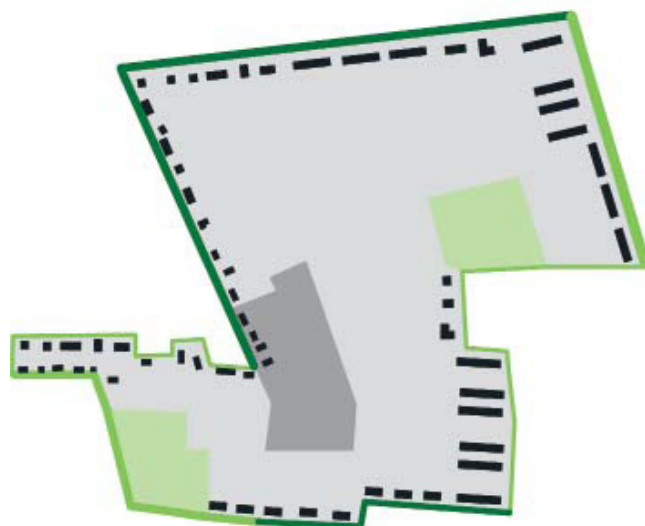
Vanwege de reeds ingezette transformatie van het agrarische landschap door de dorpsuitbreiding zuidelijk van de kreek is het essentieel om de **ruimtelijke kwaliteit** te bewaken middels een integraal ontwerp. Dit is vastgelegd in de Verordening Ruimte.

De ruimtelijke kwaliteit van het landschap kenmerkt zich door **strak verkavelde** agrarische polders. De krekken in deze polders (herkenbaar door **micro-reliëf** en een **kronkelige** loop) en beplante dijken zijn belangrijke structurende elementen.

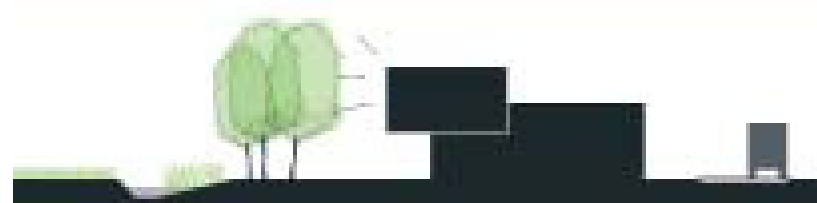
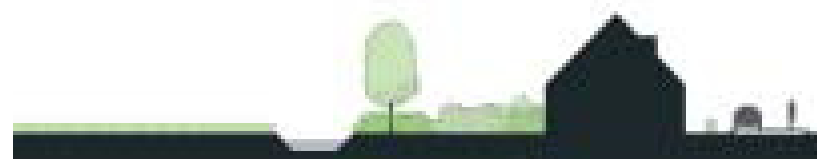
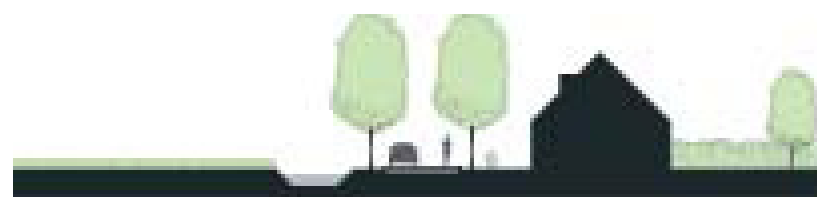
Belangrijke richtpunten en ambities

Vanuit de Kwaliteitskaart en het Gebiedsprofiel Hoeksche Waard zijn de volgende relevante richtpunten en ambities ontleend:

- versterken van de **karacteristieke** kenmerken
- Versterken van de kreek als herkenbare landschappelijke structuurdrager van het **zeekleilandschap**.
- Ontwikkelingen dragen bij aan de karakteristieke kenmerken/**identiteit** van stad, kern of dorp.
- Ontwikkelingen dragen bij aan **versterking** van de stedelijke groen- en waterstructuur.
- Ontwikkelingen aan de stads- of dorpsrand dragen bij aan het realiseren van een rand met passende **overgangskwaliteit** (front, **contact** of overlap).
- Bij ontwikkelingen buiten het historische centrum worden waardevolle structuren ingezet als dragers van de stedenbouwkundige structuur. Waar mogelijk wordt de relatie met het omliggende landschap opgezocht door nieuwe (zicht)relaties.
- Versterken van de ecologische betekenis en landschappelijke expressie van de krekken in **contrast** met het regelmatige polderlandschap.
- Versterken van de beleefbaarheid en recreatieve betekenis door waar mogelijk **paden** langs krekken aan te leggen en krekken op te nemen in het recreatieve (kano)vaarnetwerk. De paden hebben een natuurlijk karakter en liggen onnadrukkelijk in het landschap.
- bij ontwikkelingen de dorpsrand **opnieuw interpreteren** en de identiteit van het dorp versterken.

Gebiedsprofiel: De inrichting van de dorpsrand varieert, maar heeft een groene uitstraling.

Gebiedsprofiel: De inrichting van de dorpsrand varieert, maar heeft een groene uitstraling.

Omdat Nieuw-Beijerland Zuid een ontwikkeling aan een dorpsrand betreft, wordt ten aanzien van het provinciaal beleid nog verder ingezoomd.

Kwaliteitskaart

De stads- en dorpsrand is de zone op de grens van bebouwd gebied en landschap. Het is het deel van stad of dorp met potentie voor een hoogwaardig en geliefd woonmilieu, doordat hier de genoegens van stedelijk en buiten wonen bij elkaar komen; de nabijheid van voorzieningen gecombineerd met het vrije zicht en het **directe contact** met het buitengebied. De relatie tussen bebouwd gebied en landschap is afhankelijk van de karakteristieken van de bebouwingsrand en die van het aangrenzende landschap. Daarbij onderscheiden we drie typen 'overgangskwaliteiten'. **Het front, het contact en de overlap.** Uitgangspunt bij ontwikkelingen aan dorpsranden is de contactkwaliteit.

Bij **contactkwaliteit** zijn bebouwd gebied en landschap verbonden door zichtbare en begaanbare **doorlopende structuren**, zoals wegen, paden, dijken, lanen, linten of waterlopen. De structuur die stad en land verbindt, kan een herkenbare landschappelijke onderlegger hebben als een strandwal of rivier. In andere situaties is het kavelpatroon doorlopend. Stad en ommeland blijven beide in hun eigen hoedanigheid herkenbaar en onderscheidend, maar worden in staat gesteld in elkaar door te dringen. Deze soort overgang is typisch voor dorpen of buitenwijken, waarbij de stedenbouwkundige opzet bijvoorbeeld geënt is op het oorspronkelijke landschappelijke (kavel)patroon.

Bij overlap is er sprake van een geleidelijke overgang tussen bebouwd gebied en landschap. Stedelijke en landelijke programma's vloeien in elkaar over. Het zijn gebieden met een hybride uitstraling en betekenis: recreatiegebieden, sportvelden, volkstuincomplexen, golfbanen, enzovoorts. Er wordt een geïntegreerde ontwikkeling ontworpen van woon-, werk-, productie- en vrijetijds-landschappen die zoveel mogelijk aansluiten bij de ruimtelijke kwaliteiten van het omringende landschap en met een goede dooradering van recreatieve routes.

Gebiedsprofiel

De overgangskwaliteiten zijn in het gebiedsprofiel verder uitgewerkt. Uit het gebiedsprofiel is het volgende citaat afkomstig.

De dorpsrand is de zone op de grens van bebouwd gebied en landschap. De relatie tussen dorp en landschap is afhankelijk van de karakteristieken van de dorpsrand en die van het aangrenzende landschap.

Zoals de meeste dorpen in de Hoeksche Waard ligt Nieuw-Beijerland in de

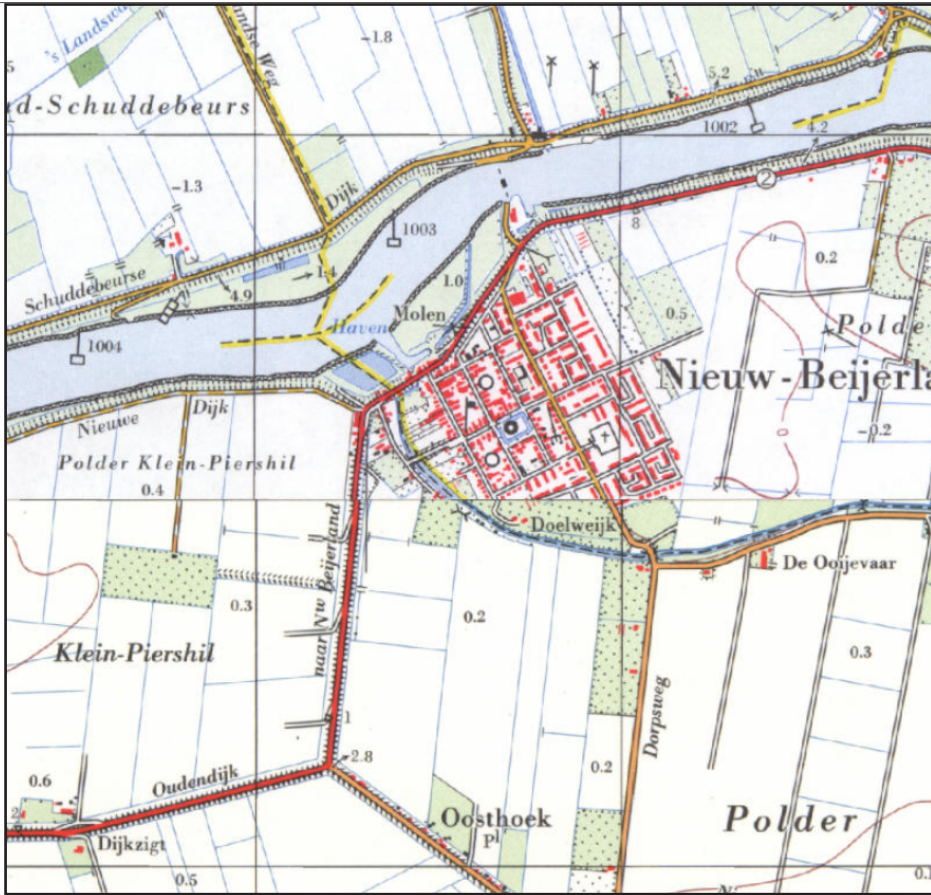
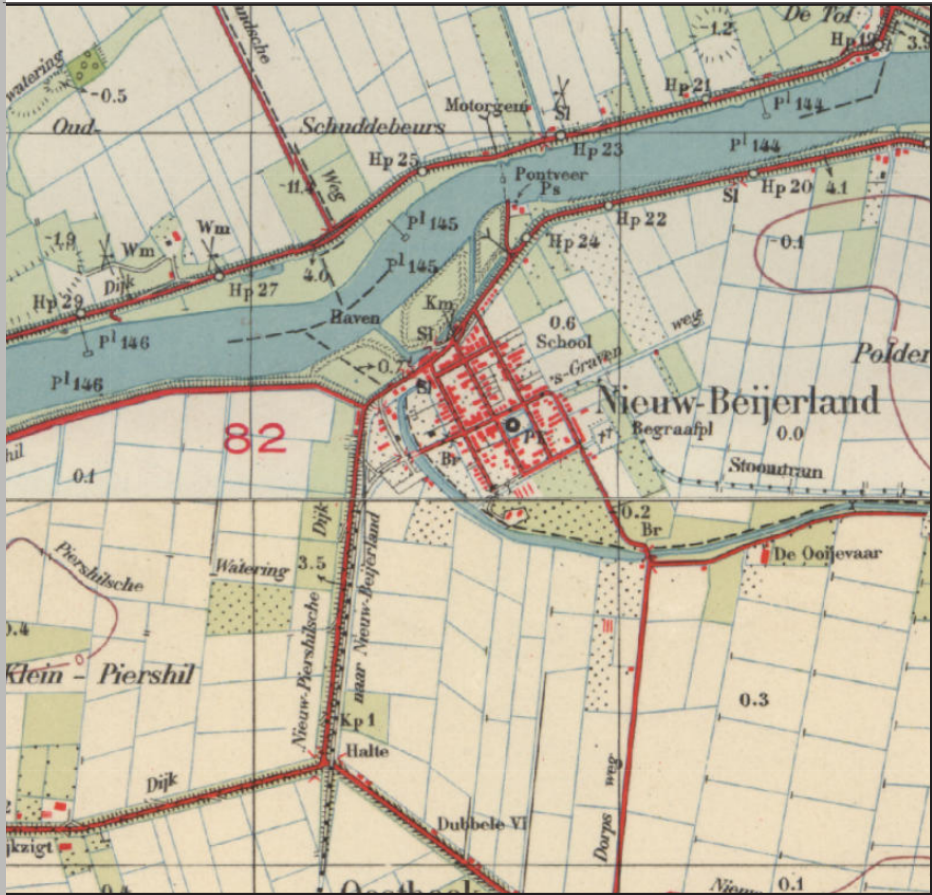
*polders. Het landschap en het dorp grenzen direct aan elkaar (contactkwaliteit). Hier geldt een rand verweven met landschap (zie kaart vorige pag.). Niet alleen de dorpsrand zelf is bepalend voor de woonkwaliteit, maar ook de bereikbaarheid van het landschap. Goede **stad-landverbindingen** zijn daarom van groot belang. Het karakter, de uitstraling en de ligging van deze landschappelijke structuren, zoals dijken, linten en kreken, bepalen de kwaliteit van deze verbindingen.*

Dorpsranden aan het open polderlandschap hebben een directe (zicht)relatie met het landschap. Dit zijn de plekken waar men vanuit de voordeur als het ware zo de polder instapt. De randen kunnen op verschillende manieren worden vormgegeven, maar het onderscheid tussen de **beslotenheid** van het dorp en de **openheid** van het landschap is altijd maximaal. De overgang van dorp naar landschap ligt niet vast. Door ontwikkelingen kan de dorpsrand opschuiven.

Een belangrijk kenmerk van de dorpsranden is de **informele en dorpse uitstraling**. Dit betekent dat de **richting** en de oriëntatie van de bebouwing continu varieert. Op een aantal plaatsen zijn de dorpsranden echter **hard**, schreeuwend en daarmee doen ze **afbreuk** aan het polderlandschap en het dorpsilhouet.

Ambities gebiedsprofiel

- Dorpen blijven herkenbaar;
- Er wordt ingezet op het contact tussen kleinschalige compacte dorpen en het weidse polderlandschap. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan een heldere landschappelijke **afronding** van het dorp;
- De dorpen hebben een **groene rand** naar het open polderlandschap. Dit kan zowel door private tuinen, als door openbaar groen of een beplante dorpsstraat. Deze afwisseling is belangrijk en draagt bij aan het informele en dorpse karakter;
- Landschappelijk waardevolle structuren, zoals dijken en kreken, worden ingepast in de dorpsrand en vormen belangrijke stad-landverbindingen;
- De toegankelijkheid en beleefbaarheid van de dorpsrand verbeteren door **fysieke en visuele relaties** te handhaven dan wel te versterken.

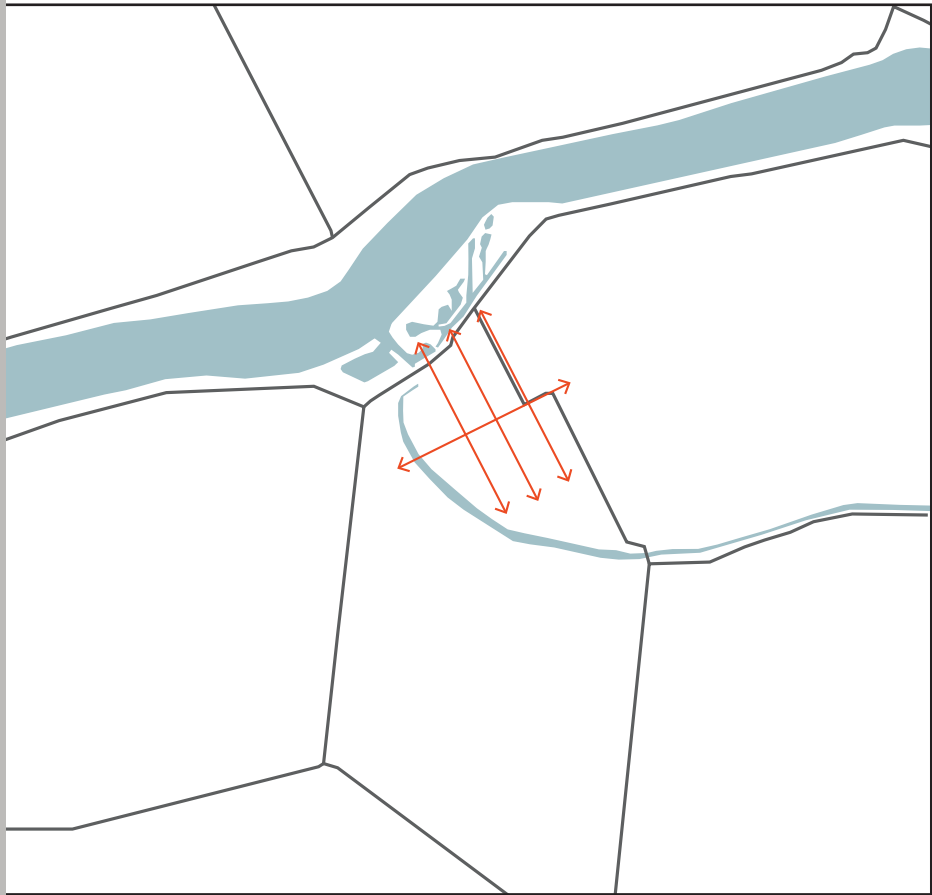
In dit hoofdstuk is de historische structuur van het dorp in relatie tot het landschap uiteengezet.

Authentieke structuur

Nieuw-Beijerland is gelegen in de noordwestelijke hoek van de gelijknamige polder. Tot circa 1950 bestaat het dorp uit een orthogonaal stelsel van drie straten haaks op de dijk/rivier (inclusief de Voorstraat) en drie straten dwars hierop. Opvallend is de geringe dichtheid van bebouwing en de rafelige wijze waarop de bebouwing opgaat in de omgeving. Rondom ligt het dorp in de boomgaarden.

Eerste dorpsuitbreidingen

Na de Tweede Wereldoorlog heeft het dorp zich in oostelijke en zuidelijke richting uitgebreid. Hierbij is ervoor gekozen om bebouwing tegen de karakteristieke, historische structuur aan te plakken. Wel is de orthogonaliteit gehandhaafd.

1950

1975

Van oudsher heeft Nieuw-Beijerland zachte, groene dorpsranden.

1980-2010

Vanaf de jaren '80 is de orthogonale structuur losgelaten en heeft het dorp zich oostwaarts uitgebreid. De vormtaal is hierbij organisch. De randweg vormt de oostelijke grens van het dorp. Langs de randweg is een gebied met water en groen aangelegd, eveneens in een organische vormtaal. Met de aanleg van de randweg kreeg Nieuw-Beijerland een harde oostelijke dorpsgrens. In het provinciaal beleid is dit geanalyseerd als dorpsrand langs een hoofdweg, waarbij de weg een scherpe grens vormt tussen de dorpsrand en het polderlandschap.

Na 2010

Doordat het dorp 'opgesloten' lag tussen kreek en randweg en er behoefte was aan uitbreiding is in overleg met Provincie Zuid-Holland besloten om zuidelijk van de kreek uit te breiden. Met de voorgenomen dorpsuitbreiding is reeds een begin gemaakt in de vorm van de wijk Wonen aan de kreek.

De vormtaal van de uitbreidingswijk sluit aan op de historische verkavelingsstructuur. De orthogonaliteit vertoont gelijkenis met de authentieke dorpskern. Ook de ruime opzet van de wijk refereert aan de dorpskern.

2010

2017

Landschapsstructuurkaart

Vanwege de belang van de integraliteit van de ontwikkeling en de verwevenheid met het landschap is de structuur van het landschap geanalyseerd. Het resultaat is hiernaast weergegeven in de landschapsstructuurkaart.

De huidige verschijningsvorm van het dorp in relatie tot de omgeving is hier goed af te lezen. In het gebiedsprofiel is de dorpsrand gekarakteriseerd als Rand verweven met landschap.

De huidige verkaveling van de omgeving is niet goed te interpreteren zonder de historische verkaveling, die bepaald werd door kleine watergangen. Deze historische sloten zijn licht weergegeven.

De richting wordt bepaald door de bestaande verkavelingsstructuur. Van grote invloed op de omgeving zijn de in aanbouw zijnde windmolens, die in een lijn staan die de richting van het landschap negeert. Om het landschap leesbaar te maken of houden is het van belang om de dominante richting in de polder Nieuw-Piershil duidelijk te markeren (in groen aangegeven). Ook de randweg Buitenom negeert deze richting, en vertoebelt de structuur van de polder.

De Oosthoek vormt een bebouwingslint dat de grens van polder Nieuw-Piershil en Oud-Piershil markeert. Deze vormt een visuele afsluiting van de polder.

De reeds gerealiseerde bebouwing zuidelijk van de kreek vormt een breuklijn in het landschap. Het dorp oogt niet 'af' (in rood aangegeven). De relatie dorp-polder vraagt dan ook om een verdere uitwerking.

Uitwerking landschapsstructuurkaart

Op de kaart hiernaast is ingezoomd op de landschapsstructuurkaart, zodat de zuidelijke dorpsrand nauwkeuriger in beeld komt. Op deze kaart zijn de karakteristieke landschappelijke elementen aangegeven:

- kreekzone
- landschapsvingers
- griend
- boomgaard Damgaarde
- Dorpsgaard met opgaande bomen
- met bomen omzoomd voormalig sloperijterrein/tramremise

Op de landschapsstructuurkaart is goed te zien hoe de landschapsvingers voortzettingen zijn van poldersloten. De kreekbegeleidende beplanting accentueert de grillige vorm van de kreek. Het grillig verloop van de kreek in combinatie met de beplanting van de griend vormt plaatselijk een informele overgang tussen het dorp en de polder.

Opvallend aan de huidige situatie is de grote verscheidenheid aan overgangen tussen het dorp en de polder. Van west naar oost (van links naar rechts op de kaart) volgen de volgende overgangen elkaar op: Ter hoogte van het voormalig sloperijterrein vormen bomen en een windsingel het decor voor de woning welke direct aan de open poldervlakte grenst.

De windsingel volgt de bestaande landschapsstructuur richting het oosten met bijbehorende watergangen en zorgt hiermee voor de omkadering van de oude boomgaard Damgaarde.

Deze overgang wordt nog zachter ter plaatse van de griend met zijn grillige beplanting.

Ter hoogte van de woonwijk Wonen aan de Kreek is de harde overgang tussen bebouwing en polder maximaal; ze grenzen letterlijk aan elkaar zonder overgangsbied.

Vervolgens vormt de landschapsvinger langs Dorpsgaard voor een even zachte overgang als de griend dat doet ter plaatse van de kreek. Deze landschapsvinger loopt door in de wijk Wonen aan de Kreek.

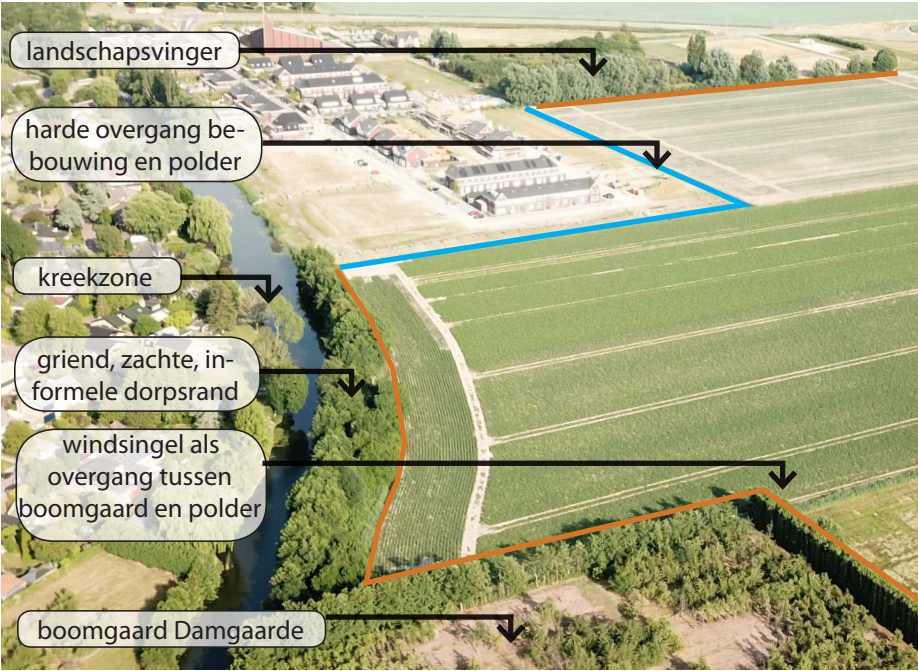
Als laatste zorgt de ontsluitingsweg Buitenom voor een doorsnijding van het landschap, geen rekening houdend met de landschapsstructuur.

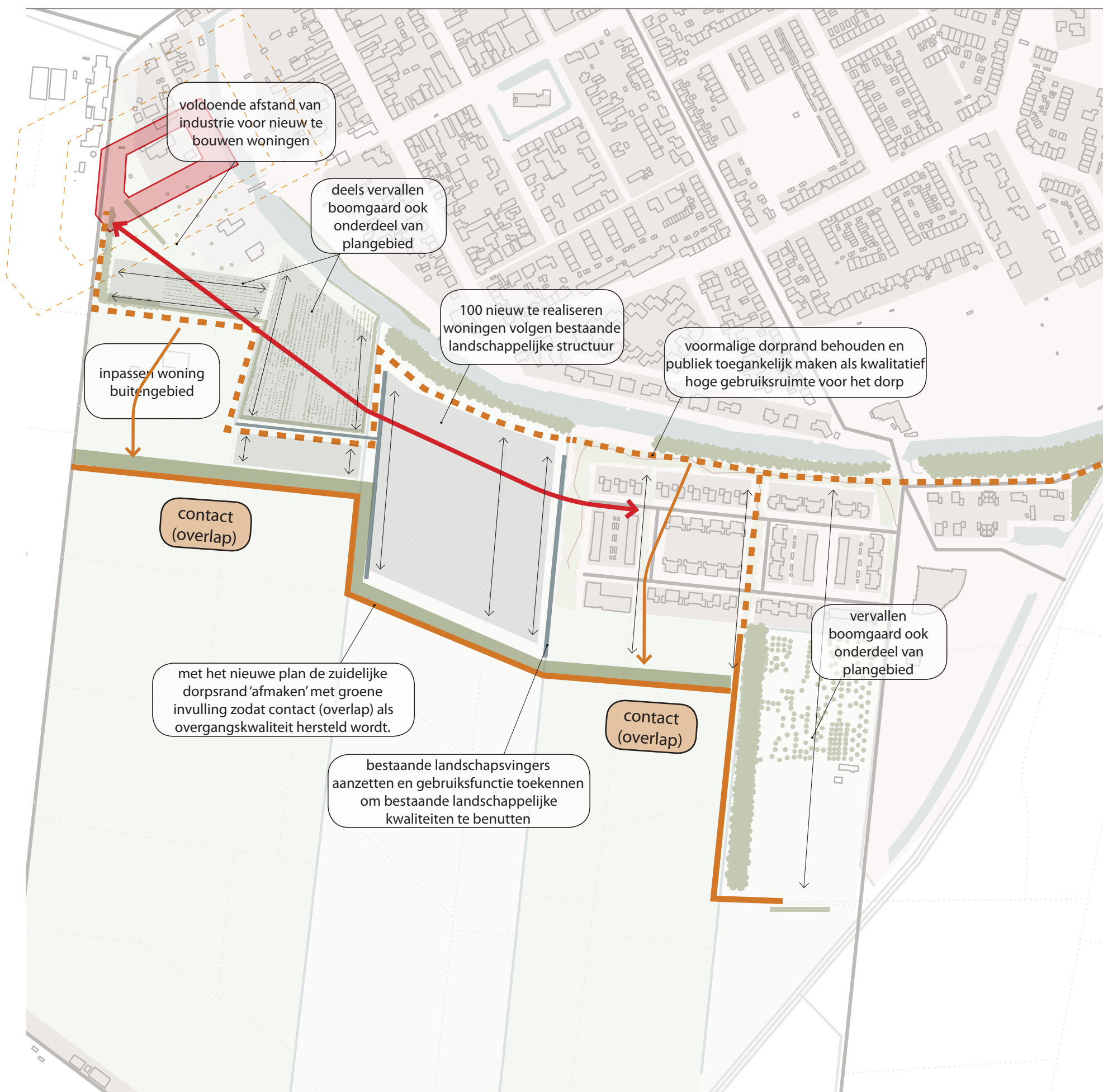

Analyse overgangskwaliteiten

Waar voorheen het dorp voornamelijk werd afgerond met beplantingen zoals de griend en de windsingels rondom de boomgaarden, is door de tijd heen en vooral met de uitbreiding aan de zuidzijde van de kreek een groot contrast ontstaan tussen landschap en bebouwing. Contact (overlap) en constrast (front) wisselen elkaar af wat heeft geresulteerd in een vertroe-belde overgangskwaliteit.

De vertroebeling van de structuur wordt versterkt door de Appelgaard en Perenggaard die 'doodlopen' in de polder, haaks op de landschapsstructuur. Hierdoor oogt de wijk Wonen aan de Kreek niet 'af'.

Het integraal ontwerp waarborgt de ruimtelijke kwaliteit van de uitbreiding van Nieuw-Beijerland Zuid. De uitbreiding behelst 100 woningen in Nieuw-Beijerland Zuid en 7 woningen in Dorpsgaard. De woningbouwopgave wordt benaderd vanuit het concept landschappelijk wonen, waarbij woonwijk en landschap (met kenmerkende landschapselementen) als het ware verweven worden. De integrale uitbreiding biedt kansen om de zuidrand van het dorp af te maken binnen de landschappelijke structuur van het landschap. De bestaande landschappelijke kwaliteiten worden benut als kwaliteitsimpuls en overgangskwaliteiten van de dorpsrand worden hersteld en versterkt.

De nieuwe indeling van het uitbreidingsgebied volgt de landschappelijke structuur, die hiervoor in de landschapsstructuurkaart is geanalyseerd. De voormalige dorpsrand blijft behouden en wordt publiek toegankelijk gemaakt als kwalitatief hoogwaardige wandelzone voor het dorp, waarmee de laatste ontbrekende schakel in het 'rondje dorp' wordt ingevuld. De dorpsrand in de nieuwe positie krijgt een groene, zachte invulling om zo de overgangskwaliteit contact (overlap) te herstellen.

De bestaande landschapsvingers worden versterkt en lopen als groene vingers door in de woonwijk. Aan deze groene vingers worden gebruiksfuncties toegekend om bestaande landschappelijke kwaliteiten te benutten en beleefbaar te maken.

De ontsluitingswegen van Wonen aan de Kreek worden afgemaakt, door deze te verbinden met de Oudendijk. Doorstroming van het plangebied (ook bij calamiteiten) wordt zo gewaarborgd.

De karakteristieke maar vervallen boomgaarden blijven behouden door deze in te zetten als bijzonder woonmilieu (consolidatie).

De beoogde kwaliteitsimpuls wordt gerealiseerd door de vormgeving van goede stad-landverbindingen, waarbij de landschappelijk waardevolle structuren het decor zijn van deze verbindingen.

De voormalige dorpsrand langs de kreek en de griend is behouden. De bestaande landschapsvingers worden aangezet en fungeren als groene vingers in de wijk. Samen geven zij kwaliteit aan het plangebied.

Ten zuiden van de nieuwe woonwijk vormt een hoogwaardige en publiek toegankelijke groenzone een natuurlijke afronding van het dorp en zorgt daarmee voor overgangskwaliteit in het contact met het landschap (overlap).

De wegenstructuur wordt volgens de bestaande lussenstructuur van Wonen aan de Kreek voorgezet. Door de verbinding tussen Appelgaard en Perengard en Oudendijk ontstaat er een goede doorstroming van het plangebied.

De structuur van de wegen vloeit voort uit de huidige, rationele verkavelingsstructuur. De hoofdrichting is orthogonaal, zoals de polder. Hiermee volgen de wegen de landschapsstructuur. Ook binnen de kenmerkende landschapselementen is de karakteristiek landschapsstructuur leidend voor de wegenstructuur. De oost-west georiënteerde wegen staan haaks op de dominante landschapsstructuur, waardoor deze de richting van het landschap beter beleefbaar maken, juist daar waar de wegen de landschapsvingers kruisen.

De behouden en aangezette landschapselementen worden versterkt door middel van het aanleggen van een publiek toegankelijk wandelgebied. Deze maken het landschap toegankelijk en beleefbaar en zorgen dat de recreatieve routestructuur grotendeels is losgekoppeld van het autoverkeer.

Een fiets-/wandelbrug zorgt voor een stad-landverbinding van het historische centrum met het informeel netwerk van wandelpaden in het plangebied. De recreatieve uitlopmogelijkheden vanuit de kern worden op deze manier verbeterd en maken het 'dorpsrondje' compleet.

Binnen het plangebied volgen de wandelpaden de bestaande landschapsstructuren. De kreeknatuur wordt toegankelijk en beleefbaar en de groen-blaue landschapsvingers vormen zowel een visuele als functionele verbinding tussen de kreek en de landschapszone ten zuiden van het plangebied.

De wandelroute langs de Kreek is zo ontworpen dat de veelzijdigheid van landschapselementen maximaal ervaren wordt. Behalve het open en gesloten kreekmilieu voeren de wandelpaden door de bestaande boomgaarden. De wandelroute voert tenslotten onderlangs de Oudendijk, zodat alle landschappelijke zones van Nieuw-Beijerland Zuid recreatief beleefbaar worden gemaakt.

De bebouwing van Nieuw-Beijerland Zuid volgt de orthogonale structuur van de wegen enerzijds, maar voegt zich vooral naar de landschappelijke segmentering anderzijds. Deze bepalen grotendeels de locatie, richting en oriëntatie van de woningen. Landschappelijke elementen en polderstructuren vervlechten zich letterlijk met de woonwijk: het uitgangspunt voor landschappelijk wonen.

Van west naar oost (van links naar rechts op de kaart) zijn de woningen als volgt vervlochten met de landschappelijke structuur:

Wegens de bestaande milieucontouren van autobedrijf De Korver is er geen mogelijkheid tot het bebouwen van het voormalig sloperijterrein, waarom deze als een landschappelijke afronding van Nieuw-Beijerland Zuid wordt ingezet in de vorm van een plukgaarde.

In lijn met de landschappelijke structuur van de windsingels en bomenrijen zijn binnen de boomgaard Damgaarde rijwoningen en vrije kavels ontworpen. De beeldkwaliteit is afgestemd op de sfeer en het karakter van de boomgaard in het beeldkwaliteitplan.

De wijk Akkerdreeven vormt het overgangsgebied tussen Damgaarde en Wonen aan de Kreek. Ook hier volgt de bebouwing de orthogonale structuur van het landschap in de vorm van de richting die bepaald wordt vanuit de polderstructuur. De landschapsvingers geven de verbinding tussen de woningen en het landschap gestalte.

Ten zuiden van Wonen aan de kreek vormt de robuuste groenstructuur van Dorpsgaard tenslotte het landschappelijk decor van 7 landschappelijke woonkavels.

Damgaarde

De landschappelijke kwaliteiten van de kreek en de boomgaard komen bijeen in een concept van landelijk wonen, waarbij de groene of landschappelijke (innerlijke) structuur voldoende krachtig is om de realisatie van woningen daadwerkelijk het gevoel van landschappelijk wonen meegeven.

Beslotenheid, verstillend en intimiteit zijn de kernbegrippen die het karakter van Damgaarde schetsen. Naast de oude fruitbomen vormen ook de windschermen het ruimtelijk raamwerk van de Damgaarde. De kracht van het gebaar is ten aanzien van de fruitbomen de lengterichting van de rijen, waar het voormalig spoorpad dwars doorheen snijdt. De kwaliteit van de windschermen is enerzijds de massa, waardoor er beslotenheid is. Anderzijds is het een kwaliteit dat de windschermen een gerende, tabs toelopende vorm hebben. Het is juist een van de charmes van de locatie dat de geometrie subtiele verschuivingen en afwijkingen kent. Er ontstaat een intieme, parkachtige sfeer, garant voor verrassingen in de routing en de beleving.

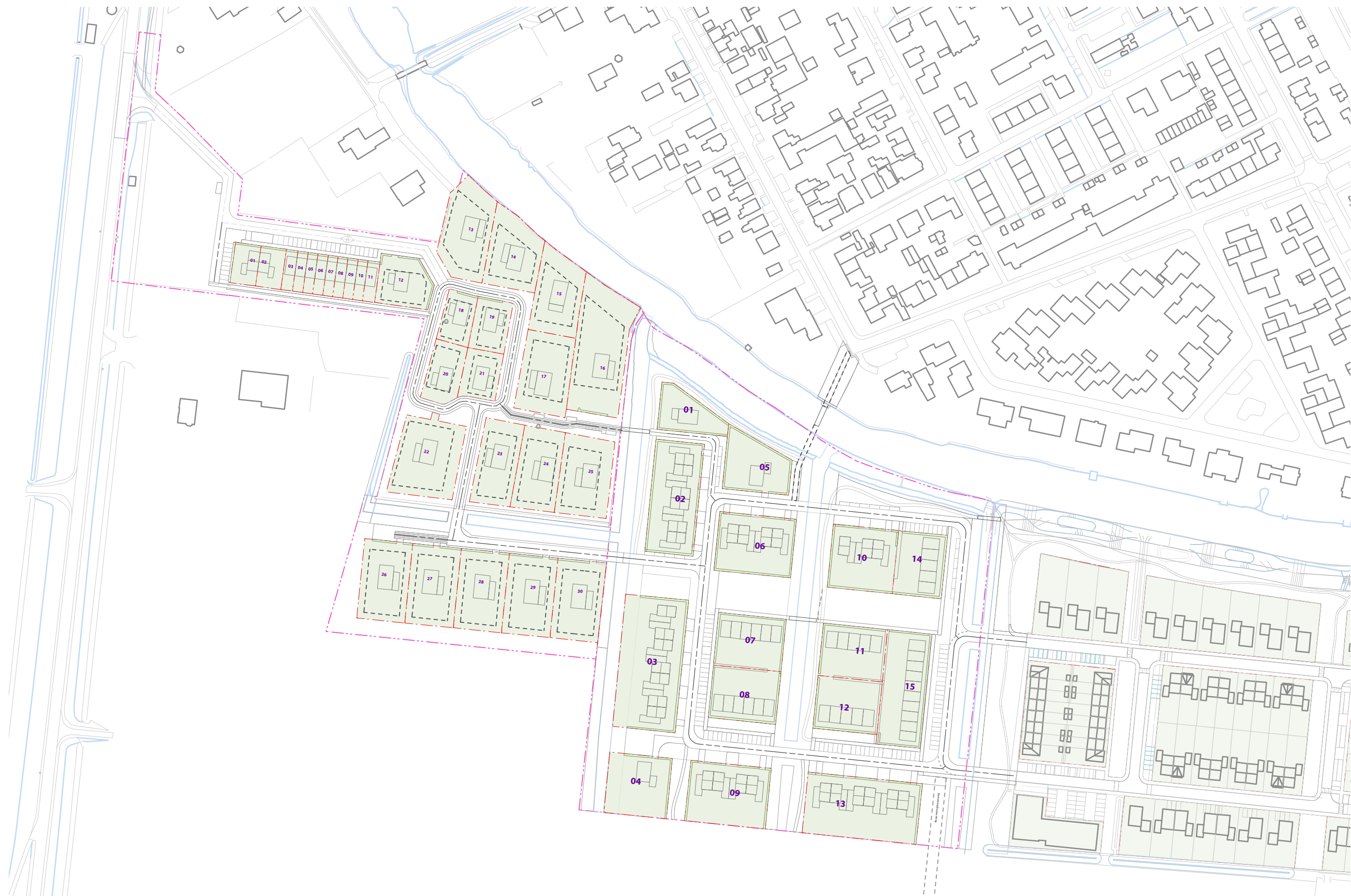

Akkerdreven

De kwaliteit van Akkerdreven wordt gevormd door de royale groenblauwe structuur. Niet voor niets vormt het citaat van J.W. Regt (1843) het motto voor het plan *“Het dorp Nieuw-Beijerland ligt (...) in het midden van aangename beplantingen en wandelwegen”*.

De windsingels, beplantingsschermen en watergangen fungeren als schaalverkleinende elementen, waardoor de menselijke maat in het plangebied gebracht wordt. De huidige open ruimte wordt opgedeeld in landschapskamers met een behagelijke maat en schaal. Tegelijk vormen de beplantingssingels een belangrijk instrument om de landschappelijke woonkwaliteit te faciliteren.

Damgaarde

In Damgaarde zijn in totaal 30 woningen ontworpen:

- 9 rijwoningen (sociale huur- of bereikbare koop)
- 2 twee-onder-een-kap-woningen
- 20 vrijstaande woningen

Daarnaast voorziet het plan in enkele garageboxen of bergingen op het voormalige sloperijterrein. Vooralsnog zullen deze niet worden gebouwd, in afwachting van de ontwikkeling van De Korver.

Het plan valt uiteen in drie delen. Het meest westelijke gedeelte (deelgebied Smalspoor) is strak en orthogonaal, overeenkomstig het huidige karakter van de boomgaard. Hier zijn de rijwoningen en de tweekap-per gesitueerd.

Het tweede deel betreft de oude boomgaard. Het karakter binnen de oude boomgaard is intiemer. De kavels hebben overwegend een grote maat om het landschappelijk wonen zo goed mogelijk te faciliteren. Juist de overgangen van de private kavels zijn in dit opzicht belangrijk. Op grenzen van kavels worden perenbomen gehandhaafd. Hiervoor geldt een instandhoudingsplicht, die contractueel wordt afgedwongen. Bomen op de kavels blijven zoveel mogelijk behouden in de planontwikkeling, hiervoor geldt geen bindende instandhoudingsplicht.

Het derde deel, Damakker, betreft de ontwikkeling van vijf vrijstaande woningen ten zuiden van de boomgaard. Het karakter van het gebied sluit aan bij Akkerdreven door de prominente aanwezigheid van de singel achter de boomgaard. Tegelijk sluit Damakker aan bij de boomgaard door de ontwikkeling van een nieuwe windsingel, die in lijn staat met de bestaande.

Akkerdreven

Er zijn veertien woonblokken ingetekend. In de woonblokken zijn de volgende woningen ontworpen:

- 3 vrijstaande woningen
- 30 twee-onder-een-kap-woningen
- 17 rijwoningen
- 20 rijwoningen (sociale huur of bereikbare koop)

Vanwege het karakter van wonen in het groen is ook hier de overgang naar de openbare ruimte en naar het landschap belangrijk.

De woonblokken worden afgebakend met ligusterhagen in 2 hoogtes:

voortuinen 90 cm

zijtuinen en achtertuinten 150 cm of hoger

Het principe van ‘een voordeur aan het landschap’ heeft in het ontwerp vormgekregen door de woning te positioneren aan of langs een landschappelijke groenstrook, die rechtstreeks in verbinding staat met het landschap.

Oppervlakte kavels

In het schema hiernaast zijn de oppervlaktes van de kavels uitgewerkt

D A M G A A R D E				A K K E R D R E V E N	
kavelnr	opp.	kavelnr	opp.	blok- of kavelnr	opp.
1	308 m²	16	1.990 m²	1	693 m²
2	308 m²	17	1.194 m²	2	1.619 m²
3	144 m²	18	481 m²	3	2.483 m²
4	122 m²	19	556 m²	4	1.134 m²
6	122 m²	20	612 m²	5	995 m²
6	122 m²	21	532 m²	6	1.349 m²
7	122 m²	22	1.573 m²	7	1.062 m²
8	122 m²	23	1.006 m²	8	1.062 m²
9	122 m²	24	1.035 m²	9	1.456 m²
10	122 m²	25	1.199 m²	10	1.228 m²
11	144 m²	26	1.140 m²	11	1.004 m²
12	760 m²	27	1.149 m²	12	1.004 m²
13	1.292 m²	28	1.149 m²	13	2.064 m²
14	1.100 m²	29	1.149 m²	14	922 m²
15	1.097 m²	30	1.148 m²	15	1.521 m²

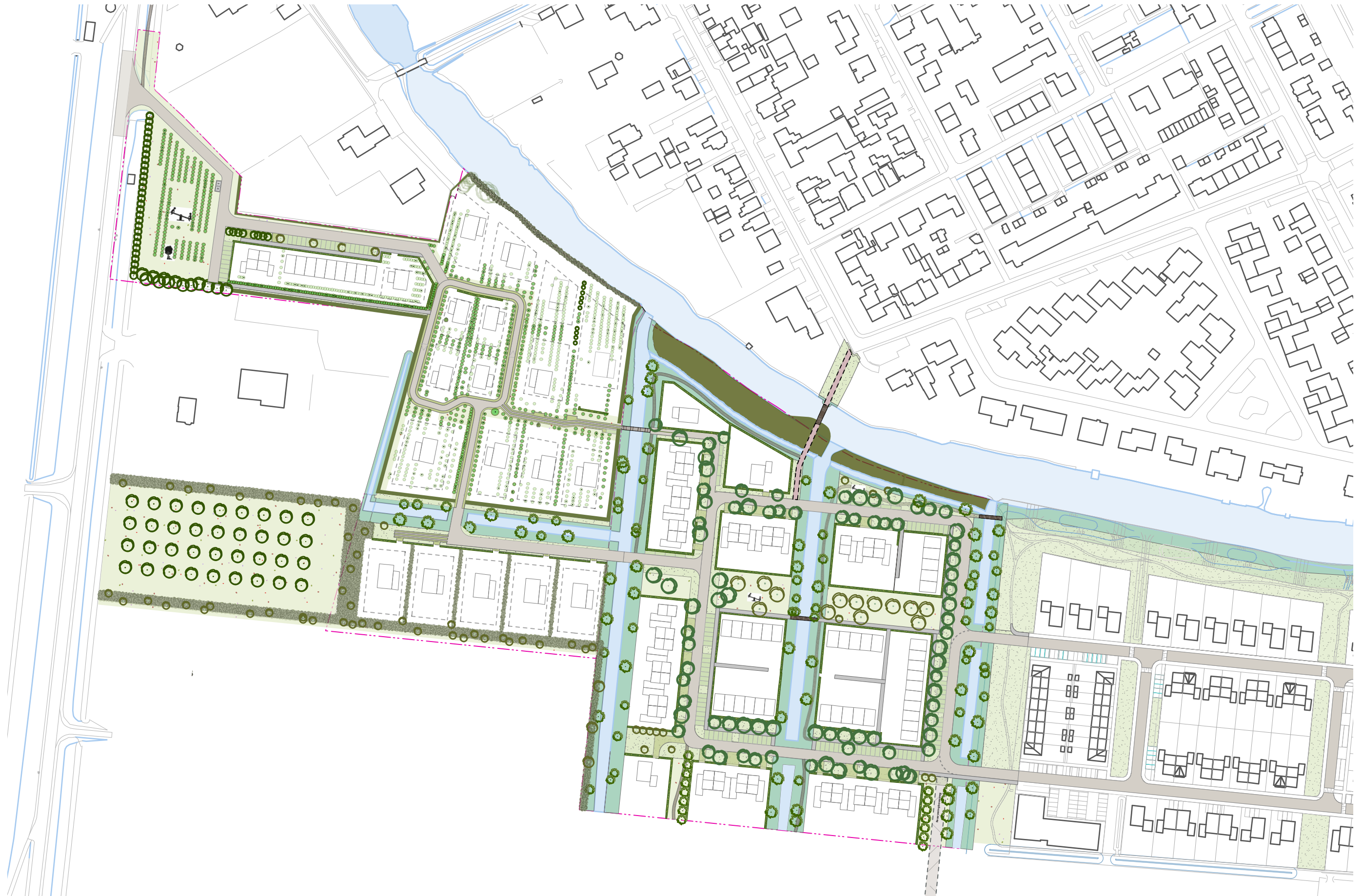
Bij elkaar opgeteld leidt dit tot de volgende hoeveelheden uitgeefbaar terrein:

Damgaarde - 21.915 m2

Akkerdreven - 19.596 m2

Hierbij moet worden aangemerkt dat de achterpaden bij Akkerdreven (blokken 7-8 en 11-12-15) worden uitgegeven. Het pad dat de achterzijde van de rijwoningen in Damgaarde ontsluit is tegelijk onderhoudspad en recreatieve route. Deze wordt niet uitgegeven.

Damgaard

Het grootste gedeelte van de openbare ruimte bedraagt wordt gevormd door het parkje dat tegen de Oudendijk ligt. Hier is een plukgaard ontworpen met picknickbanken en speeltoestellen. Deze plukgaard wordt voorzien van bestaande fruitbomen, die uit de boomgaard worden verplant. De plukgaard fungeert eveneens als bomenbank, van waaruit inboet van structuurbomen wordt geregeld.

De openbare ruimte bestaat verder vooral uit straatprofielen. In de westelijke punt een traditioneel straatprofiel. In de oude boomgaard is het straatprofiel zodanig ingericht dat er rekening gehouden wordt met de fruitbomen. De perenbomen die in de openbare ruimte staan zijn belangrijk voor de beleving van de structuur en het karakter van het gebied. Momenteel wordt nog onderzocht of de stroken fruitbomen tot het openbaar gebied worden gerekend, danwel het eigendom van de VVE worden.

Beheer en Onderhoud

Omdat het onderhoud van fruitbomen een specialisme is, wordt het onderhoud van de bomen uitgevoerd door een VVE. Ook de windsingels die langs verschillende kavels staan zijn een belangrijk onderdeel voor het karakter van het gebied. Deze windsingels worden dan ook onderhouden door de VVE. Op de hiernaast getoonde kaart Instandhoudings- en onderhoudsverplichting te zien welk areaal door de VVE wordt onderhouden. Dit is donkerrood gekleurd. De groen gemarkeerde bomen en hagen worden door particulieren onderhouden.

Akkerdreven

Het oppervlakte openbare ruimte bedraagt bijna 26.000 m². Het deelplan karakteriseert zich door een zeer groene inrichting met brede straatprofielen, veel bomen en opgaande beplanting. De griend is weliswaar een onderdeel van plangebied Akkerdreven, maar blijft gehandhaafd. Momenteel wordt de griend onderhouden door Hoekschevaards Landschap (Cees Mesker).

Het straatprofiel kenmerkt zich door een informele inrichting.

Landschap, water en fruitbomen: kernkwaliteiten voor beide plannen.

Het landschappelijk karakter komt tot uiting in oa brede bermen.

Water speelt een belangrijke rol in Akkerdreven.

De essentie van het ontwerp en de toekomstige uitstraling is in dit hoofdstuk omschreven. De beeldkwaliteit van de openbare ruimte is nader uitgewerkt in de beeldkwaliteitplannen voor Damgaarde en Akkerdreven.

Damgaarde

In deelgebied Smalspoor spelen de bestaande beplantingen een belangrijke rol. Het windscherm aan de zuidkant van de woningen blijft gehandhaafd. Ten noorden van de toegangsweg wordt een nieuw windscherm geplant. De windschermen benadrukken het lange, smalle karakter van dit deel van het plangebied. Langs het pad achter de woningen blijft een rij perenbomen (Gieser Wildeman) gehandhaafd.

Naast de 5,5 m brede toegangsweg ligt een trottoir van 2m breed.

Het straatprofiel in de oude boomgaard is zo informeel mogelijk. Om het karakter van de boomgaard zoveel als mogelijk is intact te laten is subtiliteit een vereiste.

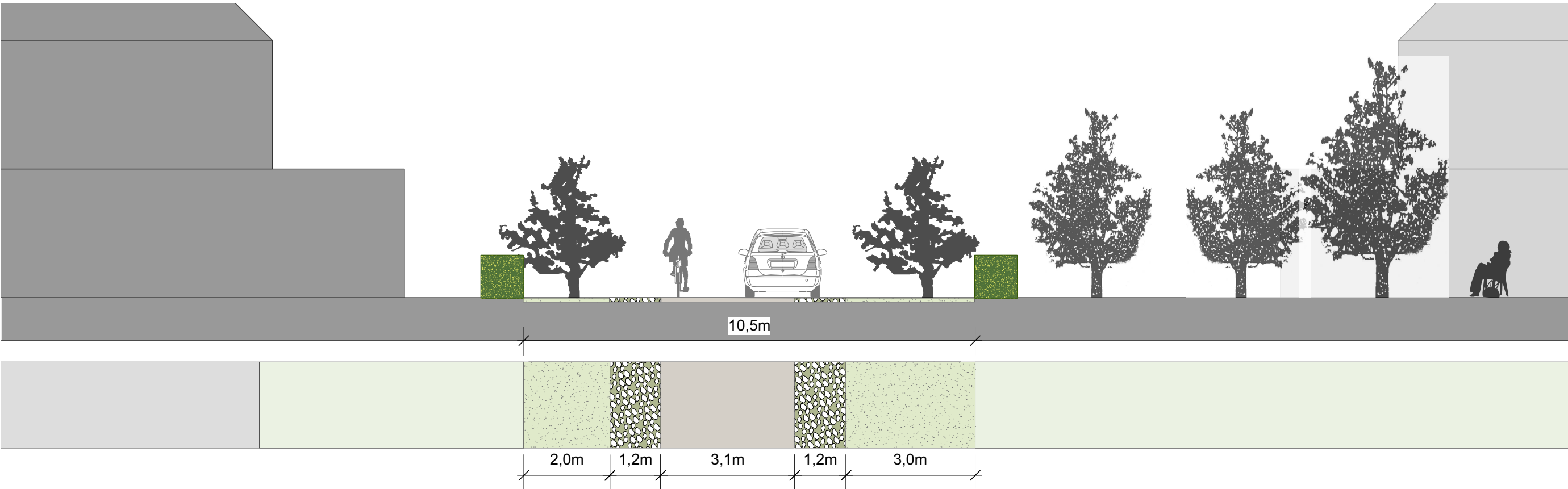
Om bestaande bomenrijen te sparen en om de straat optisch zo ingetogen mogelijk te maken splitst de toegangsweg zich in twee éénrichtingswegen, die geflankeerd worden door fruitbomen (c.q. een windscherm).

Vanwege het informele karakter is er geen apart trottoir aangelegd. Autoverkeer is te gast in deze autoluwe omgeving.

Karakteristiek zijn de subtiele verschuivingen en richtingsveranderingen. Een andere karakteristiek is het geaccidenteerde karakter, veroorzaakt door het oude drainagesysteem van greppels en gemeten. Enige nivellering is noodzakelijk voor een veilig straatprofiel. Tegelijk is het jammer als het patroon van greppels en de bijbehorende hoogteverschillen geheel verloren gaat.

Verschuivingen, richtingsveranderingen en hoogteverschillen.

Hagen langs kavels en een informele straatinrichting karakteriseren Akkerdreven.

De rijlopers zijn gescheiden van de kavels en de trottoirs in Akkerdreven.

Eenzijds achtertuinen aan het water, anderzijds openbare ruimte.

Groene profielen zijn karakteristiek voor de oude kern van Nieuw-

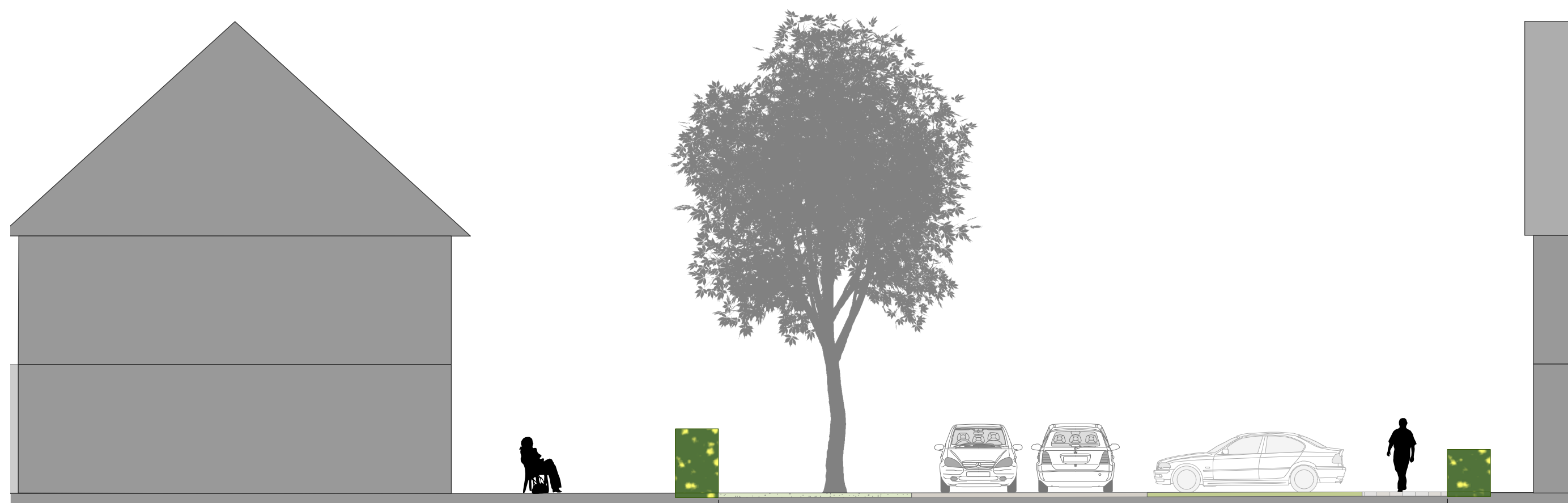
Akkerdreven

De straatprofielen in Akkerdreven kenmerken zich door een scheiding in functies. Grasbermen met bomen scheiden de voetpaden van de rijbanen. Fietzers begeven zich op de rijbaan.

De rijbanen zijn evenals in 'Wonen aan de Kreek' 5,50 m breed.

Voor haaks parkeren is dat te weinig. Hierom liggen tegenover de haakse parkeervakken obstakelvrije zones.

Evenals in Damgaarde ontbreekt een hoogteverschil tussen trottoir en rijbaan.

Damgaarde

Bestaande watergang achter windscherm wordt gedempt, zodat hier een onderhoudspad ontstaat. Er wordt een brede nieuwe watergang gegraven, voorzien van natuurvriendelijke oevers met een plasberm.

Akkerdreven

Ook hier plasbermen ivm veiligheid. Daarnaast natuurvriendelijke oevers en flauwe taluds. Waar een wandelpad is ontworpen, ligt

deze halverwege het talud, zodat er slechts een geringe massa nodig is om in de achtertuinen privacy te creëren.

Onderhoud

Voor de brede watergangen met de oeverstroken is onderhoud een belangrijk aandachtspunt. Enerzijds mag er een weelderige vegetatie ontstaan, anderzijds moet het niet té ruig zijn.

Voor onderhoud van de sloten in de woonwijk is 1 meter strook grond voldoende. Bij de woningen is er een combinatie t.a.v. ontsluiting achtertuinen.

Watercompensatie

De toename van verharde oppervlakten dient voor 10% gecompenseerd te worden door open water, overeenkomstig het beleid van WSHD.

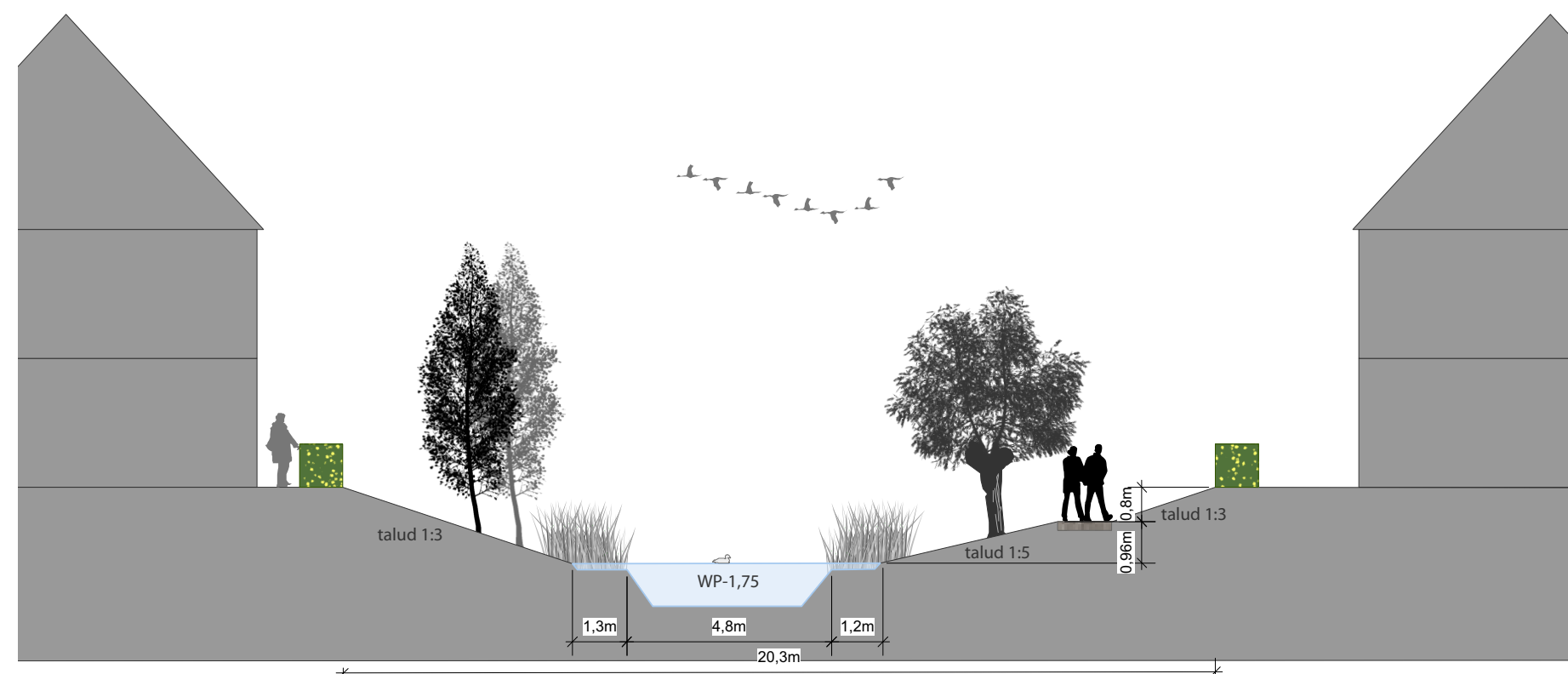
Voor het bepalen van de toename van de verharde oppervlaktes is voor de vrije kavels gerekend met het maximaal bebouwingsoppervlak dat volgens bestemmingsplan mogelijk is voor de vrije kavels. Voor kavels 1-11 van Damgaarde en voor de woningen van Akkerdreven is gerekend met werkelijke oppervlaktes zoals op de plankaart opgenomen.

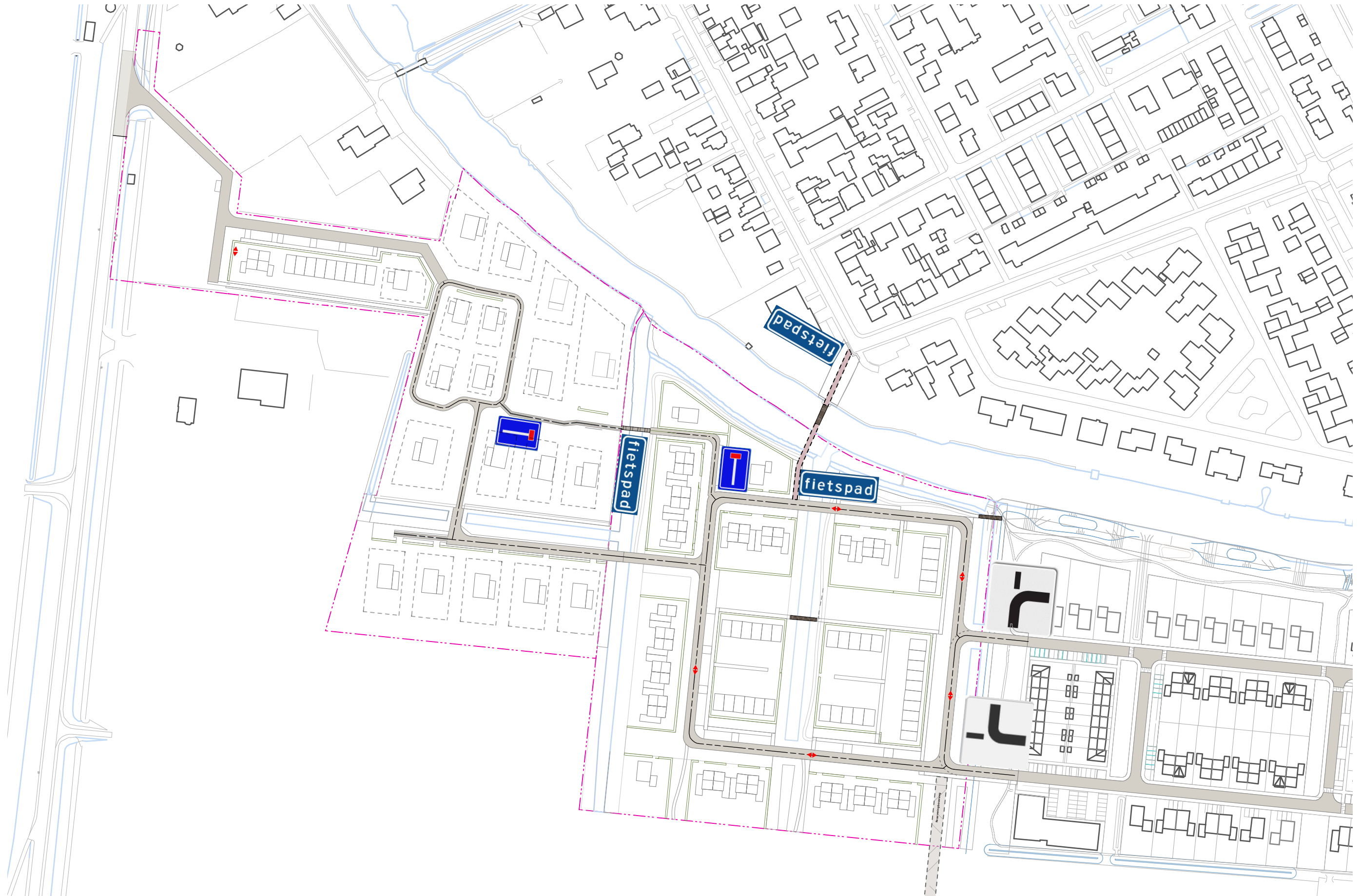
Bij het berekenen van de oppervlakte verharding is ten aanzien van de TTE-roosters het oppervlakte voor 50% meegenomen in de berekening, hoewel TTE-roosters volledig waterpasseerbaar zijn. De struipaden van Ecodynamic Stabilizer zijn niet meegenomen in de berekening van de oppervlakte verharding, omdat deze verharding volledig waterpasseerbaar is en voldoende kan afspoelen naar open grond.

In totaal komt er 22.500 m² verhard oppervlakte bij. De netto toename van oppervlaktewater bedraagt echter 6.869 m², waarmee ruimschoots wordt voldaan aan de voorgeschreven compensatie.

Doodlopende watergang

Achterop het kavel van Heerschap ligt een bestaande doodlopende watergang. Omdat op deze watergang drainage uitkomt en deze sloot gebruikt wordt voor de afkoppeling van regenwater van het schuurdak, is het niet mogelijk deze te dempen.

Damgaarde

Ontsluiting naar Oudendijk via deelgebied 'Smalspoor' langs de plukgaarde op het voormalige sloperijterrein.

Op de Oudendijk komt een bestraat plateau ter hoogte van de aansluiting ten behoeve van de herkenbaarheid en verkeersveiligheid. Ter hoogte van de jonge boomgaard (deelgebied Smalspoor) meet de straat 5,5 m excl trottoir.

Het voetpad buigt bij de Oudendijk af en gaat onderlangs de dijk verder, om vervolgens aan te sluiten op de stoep van de Damsteeg. In de oude boomgaard vindt de verkeersafwikkeling plaats via een lus met eenrichtingsverkeer, om zo de wegprofielen optisch zo min mogelijk impact te laten hebben..

De rijloper is hier 3,1 m breed, met weerszijden een strook berijdbare roosters. Deze stroken zijn ieder 1,2 m breed. De straat heeft dus een overrijdbaar profiel van 5,5 m.

Bij het Sproeipad gaat de eenrichtingslus over in een tweerichtingsweg. De rijloper is hier eveneens 3,1 m breed, met weerszijden weer een 1,2 m brede strook berijdbare TTE-roosters. Via een brug in het noorden en een duiker in het zuiden sluit Damgaarde aan op Akkerdreven.

Akkerdreven

Primair is de wijk ontsloten op Dorpsweg/Buitenom.

Ook hier wordt het verkeer via lussen door de wijk geleid. Vanaf Wonen aan de Kreek steken de straten Appelgaard en Perenggaard de parkzone over, die beide wijken van elkaar scheidt. Om de lange lijnen van deze straten te breken worden de straten in Akkerdreven direct aan elkaar gekoppeld via een weg die langs de watergang en de parkzone leidt. Twee aan elkaar geschakelde lussen, beide eenrichtingsverkeer, sluiten aan op de lus die vanaf Damgaarde komt. Via de lussen worden alle woningen ontsloten.

Langzaamverkeersroute

Een belangrijke langzaamverkeersverbinding met het oude dorp wordt gerealiseerd via een bruggetje naar Doelwijk/Voordool.

Deze brug is voor zowel voetgangers als fietsers te gebruiken. Voetgangers kunnen langs de griend het recreatieve pad richting Damgaarde nemen. Voor fietsers is er een fietspad naar de woonstraat.

Verkeersstoename

De voorgenomen uitbreiding heeft consequenties voor de toename van verkeer en verkeersafwikkeling. De straten in het dorp (Wilheminastraat/Julianastraat/Spuidijk) behoeven mogelijk aanpassingen. In het Fonds Bovenwijks is hiermee rekening gehouden door een bedrag te reserveren voor civieltechnische aanpassingen.

Voorrangskruising

De Oudendijk wordt voorzien van een plateau, vanaf het bestaande komgrensbord, over een lengte van ca 50 m, zodat er een gelijkwaardige kruising ontstaat bij de aansluiting richting de nieuwe woonbuurt.

Referentie kruispunt Oudendijk

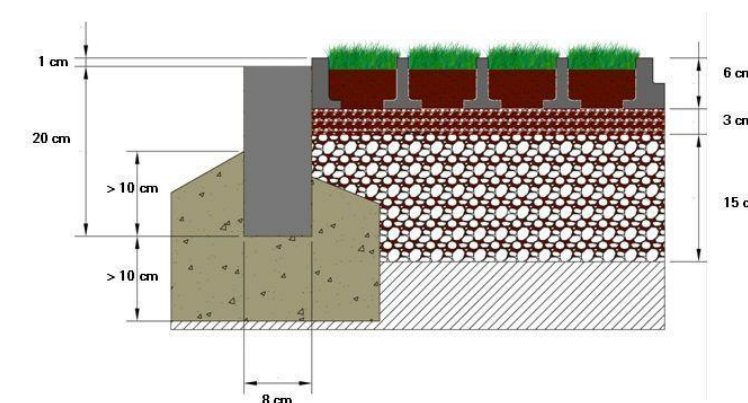
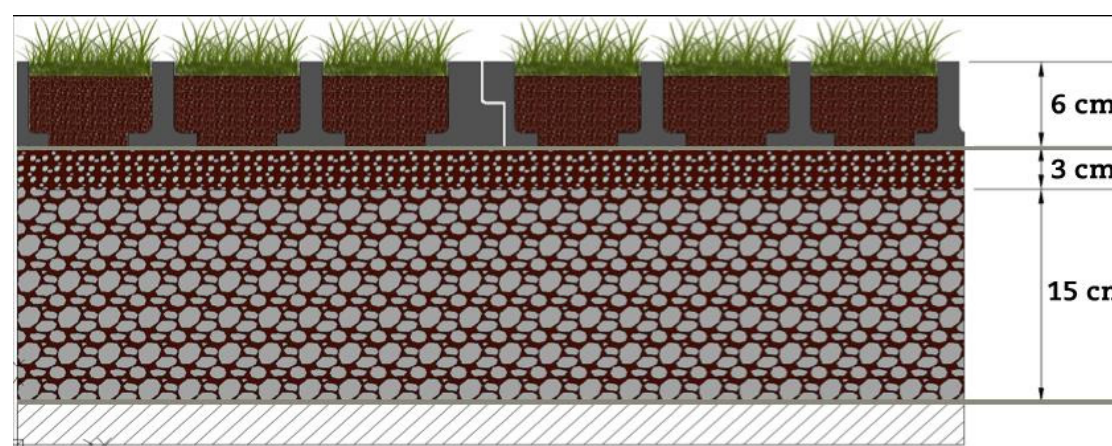
Uitstraling

Om het groene karakter van de straten te waarborgen en bomen goede groeiplaatsen te geven is het essentieel dat de parkeervakken een groene uitstraling hebben, door het gebruik van TTE-roosters of eventueel graskeien of een andere innovatieve oplossing.

Damgaarde

De parkeerbalans voor deelgebied 'Smalspoor' is minimaal 20 parkeerplaatsen. Bij de twee-onder-een-kap-woning is gerekend met het plaatsen van 1 auto op eigen terrein (per woning). Langs de rijwoningen komt een parkeercoffer (haaks parkeren) van 17 pp. Bij de plukgaarde is een 'overloop' van 9 parkeerplaatsen ontworpen.

In de oude boomgaard is gerekend met twee parkeerplaatsen per woning. Langs het Sproeipad komen 3 bezoekersparkeerplaatsen. Deze vormen meteen een ruimtelijke reservering voor keerruimte.

Het straatprofiel is in de Damgaarde in totaal 5,5 m breed. Er is ruimte voor (bezoekers-)parkeren op straat.

Akkerdreven

De parkeerbalans voor Akkerdreven is 103 parkeerplaatsen in de openbare ruimte (gerekend met 2 pp per rijwoning en 1 pp per tweekapper). Bij het ontwerpen van parkeerplaatsen is rekening gehouden met een min of meer evenredige verdeling van parkeerplaatsen over de wijk. Waar meer parkeerbehoefte is, zijn meer parkeerplaatsen ontworpen. Parkeercoffers met haaks parkeren zijn te vinden op de koppen van de woningen. De parkeercoffers zijn met enige regelmaat onderbroken door een plantsoenvakje. Met uitzondering van een enkele plek wordt er langs de woonstraten eenzijdig geparkeerd (langsparkeren). Voor tweekappers is gerekend met een parkeerplaats van 1 auto op eigen erf. Voor vrijstaande woningen 2 auto's per woning.

Damgaard

Speelgelegenheid bij plukgaard. Leeftijd 0-5 jr. Ook hier toestellen plaatsen voor 4-12 jr. Moet een aantrekkelijk hofje worden langs de Oudendijk.

De plukgaard is meer dan een speeltuintje.

Hier komt een lange picknickbank, mogelijkheden om de fiets te stallen. Wellicht kan het opgenomen worden in het fietsroutenetwerk.

Akkerdreven

Tussen de woningen is ruimte voor een voorziening voor 0-5 jarigen.

Bij de griend is ruimte voor een speelplek 4-12 jarigen. De griend zelf is niet toegankelijk.

Samenhang omgeving

Door de aansluiting op Damsteeg, Tramlijn, Dorpsweg en Doelwijk ontstaan er veel mogelijkheden om te wandelen in de omgeving. Landschapszone Zuidrand speelt hierin een prominente rol.

Damgaarde

Het pad achter de woningen in deelgebied 'Smalspoor' wordt verlicht met kleine paaltoparmaturen. Het type armaturen dient bepaald te worden in samenhang met de kwaliteit en verschijningsvorm van de openbare ruimte. Gedacht kan worden aan Paaltoparmaturen met een beperkte hoogte (bv 3-4 m) en/of bolder armaturen. Ook kan overwogen worden om dimbare verlichting te gebruiken.

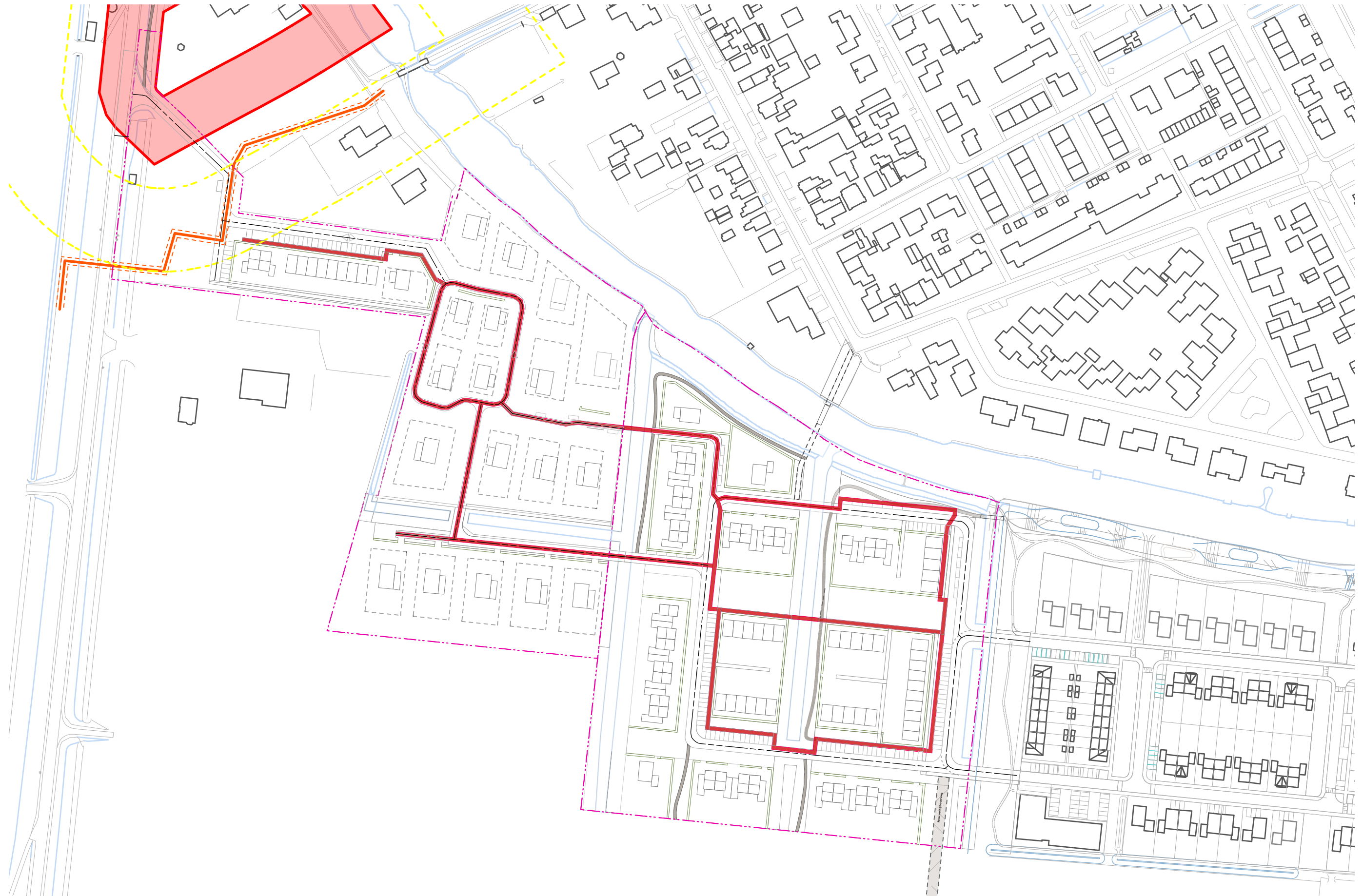
Akkerdreven

De armaturen zijn identiek aan Wonen aan de Kreek. Achterpadverlichting dient door particulieren te worden aangebracht.

Veiligheid

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen is in principe het uitgangspunt voor de inrichting van de openbare ruimte. Relevante aspecten voor openbare ruimte betreft vooral verlichting. De achterpaden in Akkerdreven zijn doodlopend ontworpen.

Het pad achter de rijwoningen in Damgaarde (deelgebied Smalspoor) is een openbaar wandelpad. Vanaf dit pad wordt eveneens onderhoud gepleegd aan de windsingel.

In de plankaart is een ruimtelijke reservering gemaakt voor een leidingenstrook t.b.v. riolering en kabels en leidingen. De leidingenstrook is 2 m breed.

Waar mogelijk is deze onder een trottoir getekend. In Damgaarde is de leidingenstrook onder de rijbaan (gedeelte met klinkers) getekend.

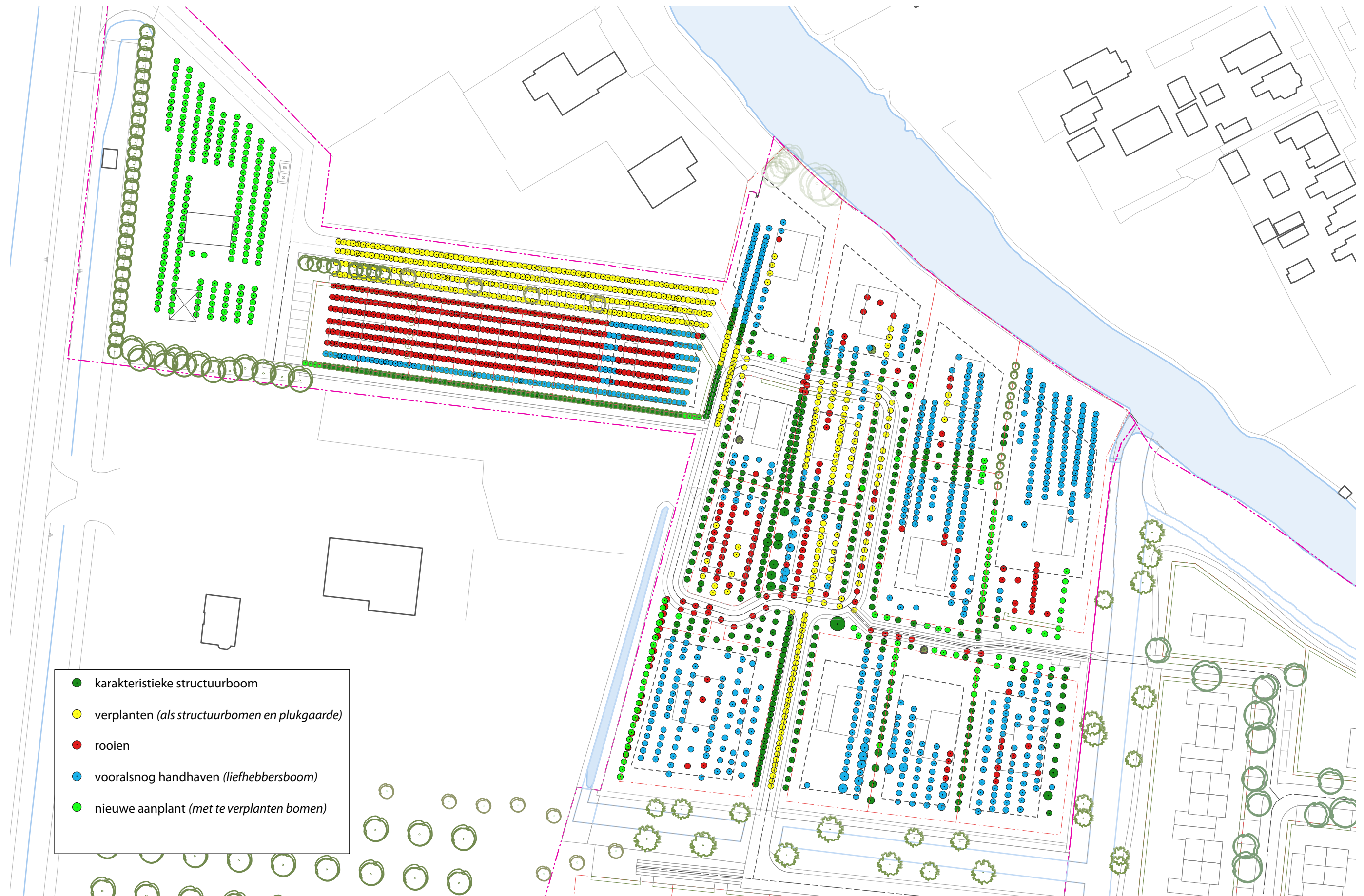
Ten aanzien van de waterleiding is deze niet in een lus gelegd, maar wordt deze gesplitst in doodlopende strengen.

Om blusvoorzieningen te kunnen aanbrengen op de hoofdwaterleiding het belangrijk om een hiertoe voldoende gedimensioneerde waterleiding aan te brengen, met grotere diameter dan standaard voor huisaansluitingen voldoende is. Dit punt dient nog nader uitgewerkt te worden.

De riolering sluit in principe via een persleiding aan op de Voordoel. Een alternatief is aansluiting met een persriool op Wonen aan de Kreek. Dit dient nader uitgewerkt te worden.

Onder de plukgaarde loopt een hogedruk gasleiding van Stedin. Volgens de voorschriften dient er een afstand van 2 m tot de leiding te worden aangehouden.

Op de leiding worden geen bomen geplant. De toegangsweg ligt wel boven de leiding. In de technische uitwerking dient in overleg met Stedin de wegconstructie te worden uitgewerkt.

Geschiedenis

De bestaande fruitbomen bepalen voor een belangrijk gedeelte het karakteristieke, enigszins introverte en besloten karakter van Damgaarde. De oudste bomen dateren nog van de jaren '30, in totaal dertig stuks. Deze bomen zijn door hun ouderdom en vorm zeer karakteristiek te noemen. Een deel van deze bomen zijn structuurbomen. De dertig oude bomen zijn in de kaart hiernaast herkenbaar doordat deze iets groter zijn weergegeven dan de andere bomen.

Nu is een productieboomgaard een dynamisch stukje landschap, waarin voortdurend verjonging plaats vindt. Oude, impopulaire fruitrassen maken plaats voor nieuwe bomen.

Naast de karakteristieke bomen uit de jaren '30 zijn er ook nog elf bomen achterin de boomgaard, die dateren uit de jaren '50 en zich nog in een verrassend goede staat bevinden. Ook deze bomen vallen op door hun vorm en grootte.

In de jaren '60 is de boomgaard ingrijpend gemoderniseerd. De toentertijd goed en courante bomen zijn gehandhaafd, maar de meerderheid van de bomen heeft toen het veld geruimd om plaats te maken voor jonge, sterke bomen. De structuur van de boomgaard is echter min of meer bepaald door de oudere bomen, vooral de bomen die zijn gehandhaafd tijdens de modernisering. Rijen nieuwe bomen sloten aan op oude bomen, waardoor er verrassende afwijkingen en verbanden zijn ontstaan, zoals bijvoorbeeld de dubbele rij Bonne Louise d'Avranches (structuurbomen). Nu, een halve eeuw later, heeft de toen nieuwe en moderne aanplant een uitgesproken karakter gekregen. Vooral bomen op sterke onderstammen of zaailingen (bomen op eigen wortel) zijn door hun grootte markante verschijningen. Bijvoorbeeld de rij Beurre Hardy langs de toegangsweg. Hetgeen de bomen bovendien zo karaktervol maakt is een halve eeuw aan jaarlijks snoeionderhoud, waardoor bonsai-achtige takken zijn ontstaan, grillig en uitgesproken.

In de jaren '90 is door grondruil het smalle gedeelte bij de boomgaard gevoegd (deelgebied Smalspoor). Hier is sprake van een moderne productieboomgaard. De ruim 1000 bomen die hier staan worden tot op de dag van vandaag actief beteeld wordt. Ook deze bomen beginnen na een kwart eeuw karakteristieke vormen aan te nemen.

Bomenplan

De in totaal 2240 fruitbomen (waarvan 1029 in de jonge boomgaard) zijn alle geïnventariseerd en beoordeeld. In het bomenplan is in een themakaarten aangegeven de ouderdom, het fruitras en eventuele omgeving (oorspronkelijke) soort. De hiernaast weergegeven plankaart behelst de plankaart voor de bomen. Hierin zijn in de eerste plaats de structuurbomen weergegeven, die deels in openbare ruimte, deels op particuliere kavels staan. Deze 477 bomen (waarvan 381 oude(re) bomen) vormen de hoofdstructuur van Damgaarde. Voor deze bomen geldt een instandhoudings- en onderhoudsplicht. De VVE vervult hier een belangrijke rol in het onderhoud, met name van de fruïtbomen in de openbare ruimte. Naast de structuurbomen is er een groot aantal bomen op de particuliere kavels, die vooralsnog niet gerooid worden. Deze 'liefhebbersbomen' kunnen desgewenst gerooid worden, maar kunnen uitstekend een rol vervullen in de landschappelijke uitstraling van de kavels. In het stedenbouwkundig plan zijn deze bomen (572 stuks) licht weergegeven. Goede, kwalitatief hoogwaardige en unieke fruitbomen krijgen in het plan een tweede leven. Deze worden namelijk verplant naar de plukgaard bij de Oudendijk. Een deel van de bomen wordt gebruikt voor 'inboet' van ontstane gaten en bomen die tijdelijk moeten wijken wegens de bouw. De slechte bomen en ook bomen die geen onvervangbare waarde hebben worden gerooid, omdat deze een verplanting niet goed doorstaan.

Ars Virens

BUREAU VOOR BUITENRUIMTE